

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Лектор:

Гафурова Олена Вікторівна

к.ю.н., доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права ім.
академіка В.З.Янчука

НУБіП України

Список літератури:

1. Договір про заснування Європейського Економічного Співтовариства від 21 березня 1957 р. / (Римський Договір)
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (консолідована версія станом на 1 січня 2005 р.) від 21 березня 1957 р.
3. Договір про заснування Європейської Спільноти в редакції Лісабонського договору від 17 грудня 2007 р.
4. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007 The Treaty of Lisbon entered into force on 1 December 2009. (Лиссабонський договір о внесенні изменений в Договір о Європейському Союзі и Договір об учрежденні Європейського Сообщества).
5. Право Європейського Союзу. Навчальний посібник.-2-ге видання// за ред. Р.А. Петрова.- К.: «Істина», 2009.-376с.
6. Назаренко В.И. Аграрная политика ЕС.-М.: ООО “Маркет ДС корпорейшт”,2004.-359с.
7. Раджъонъери Мария Пия, Валетта Марко. Агроэкологическое право Европейского Союза и Италии// отв.ред.Д.О. Тузов.-М.: Статут,2006.-208с.
9. Гафурова О.В. Спільна аграрна політика союзу: розвиток законодавства// Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України.-2011.-№157.-С.73-80.
10. Гребенюк М.В. Аграрне законодавство зарубіжних країн. Аграрне право України. Підручник// за заг.ред. В.М. Єрмоленка.-К.: Юрінком Інтер,2010.- С.574-592.
11. Зінчук Т.О. Європейська інтеграція: проблеми адаптації аграрного сектора економіки - Житомир:ДВНЗ “Державний агроекологічний університет”, 2008.-384с.
12. Право Европейского Союза:Учебник для вузов //под ред. С.Ю. Кашкина.-М.: Юрист. 2003.-925с.

Список скорочень

- ЄС-Європейський Союз;
- САП-Спільна аграрна політика;
- ДЄЕС – Договір про заснування Європейського Економічного Співтовариства;
- ДЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства;

План:

1. Поняття та мета САП
2. Органи, що здійснюють реалізацію САП
3. Принципи САП
4. Структурна політика як елемент САП

1. Поняття та мета САП

Аграрна політика – це:

- найважливіший інструмент забезпечення продовольчої безпеки, об'єднання в умовах глобалізації світової економіки (професор Ашер);
- регламентована діяльність інструментів і органів ЄС з метою забезпечення стійкого (збалансованого) розвитку конкурентоздатного сільського господарства (професор Кардвелл).

Спільна аграрна політика

— це напрям діяльності інститутів ЄС у галузі сільського господарства (Р.А.Петров).

Призначення аграрної політики:

На думку російських
учених,
зокрема Г.Ю. Бистрова, –
забезпечення
сільськогосподарських
підприємств свободою
підприємницької
діяльності

На думку західних
вчених –
забезпечення
вільної реалізації
сільськогосподарсь
кої
продукції

Чинники, що обумовлюють необхідність правового регулювання аграрної політики(професор Грант):

▶ диспаритет цін сільськогосподарських і промислових товарів;

▶ нестабільність доходів сільськогосподарських виробників в результаті погодних коливань;

▶ захист від іноземної конкуренції;

▶ захист навколишнього середовища, забезпечення продовольчої безпеки.

Цілі САП (ст.39 ДЕС):

1. Підвищення продуктивності сільського господарства через сприяння технічному прогресові, забезпечення раціонального розвитку сільськогосподарського виробництва та оптимального використання виробничих чинників, зокрема робочої сили.

2. Забезпечення належного рівня життя сільськогосподарської спільноти;

3. Стабілізація ринків;

4. Забезпечення доступності постачання;

5. Забезпечення надходження товарів до споживача за прийнятними цінами.

Під час розроблення спільної аграрної політики та окремих методів її застосування необхідно враховувати:

 Особливу природу сільськогосподарської діяльності, що впливає з соціальної структури сільського господарства та зі структурних та природних відмінностей між різними сільськогосподарськими регіонами;

 потребу поступового запровадження належних перетворень;

 той факт, що в державах-членах сільське господарство є сектором, тісно пов'язаним з усією економікою.

Справа “BEUS” (Case 5/67 W. Beus GmbH v Hauptzollamt Munchen Landsbergerstrasse, [1968] ECR831)

Висновок по справі	Роз'яснення суду до висновку
<p>Всі цілі, які повинні захистити інтереси і фермерів, і споживачів, не можуть бути досягнуті повністю і одночасно, у зв'язку з чим Спільнота має знаходити баланс між інтересами споживачів і фермерів.</p>	<p>Інститути Співтовариства зобов'язані</p> <ul style="list-style-type: none">- забезпечувати постійну гармонізацію, необхідність якої викликається протиріччями між будь-якими з цих цілей, взятих окремо.- допускати тимчасовий пріоритет одних з цілей над іншими, для того, щоб задовольнити вимоги економічних факторів (інших причин) в силу яких приймається те чи інше рішення.

Справа “РАМЕЛЬ” (Case 81/77 S.a.r.l. Les Fils de Henri Ramel v. Releveur des Douanes [1978] ECR 927)

Принцип свободи пересування (товарів) і мета САП не повинні протиставлятися (ставитися один перед одним). Вони мають враховуватися в рівній мірі.

“Доктрина Рамель”-

Повинні бути виключені
Будь-які заходи, що
перешкоджають свободі
пересування
сільськогосподарської
продукції між державами-
членами.

На обіг
сільськогосподарської
продукції
розповсюджуються ті ж
правила, що і на обіг
інших товарів.

Завдання аграрної політики ЄС:

- Формування єдиного ринку;

- Захист товару від імпорту сільськогосподарської продукції третіх осіб;

- Забезпечення солідарності.

Засади САП Співтовариства:

1. Включення сільського господарства до спільної компетенції Співтовариства та держав-членів;
2. Норми, що стосуються сільського господарства, є певним винятком із загальних положень ДЄС;
3. Аграрний сектор усіх держав-членів ЄС має підлягати спільній політиці;
4. Засади єдиного аграрного ринку;
5. Надання переваги внутрішньоєвропейському сільськогосподарському товаровиробникові;
6. Засада солідарності (фонди гарантування та розвитку);
7. Екологізація сільськогосподарського виробництва.

II. Органи, що здійснюють реалізацію САП

Європейська Комісія Генеральний Директорат по сільському господарству і розвитку сільських територій

Завдання Директорату:

- 1) Сприяння стійкому розвитку сільського господарства і сільських районів;
- 2) Розробка і реалізація САП;
- 3) Розробка і здійснення заходів по підтримці і наданню субсидій сільськогосподарським виробникам;
- 4) Здійснення контролю за цільовим використанням засобів бюджетних коштів ЄС;
- 5) Виділення на реалізацію САП ЄС та інші.

Галузеві установи у сільському господарстві:

- 1) Агентство Союзу по контролю за рибальством (Community Fisheries Control Agency **CFCA**)- слідує за дотриманням правил спільної риболовної політики, здійснює моніторинг рибних ресурсів та координує діяльність держав ЄС у цій сфері;
- 2) Бюро спільноти по селекції рослин (Community Plant Variety Office **CPVO**) – розглядає заявки на нові сорти рослин і проводить формальну і технічну перевірку пропонуваних сортів;
- 3) Європейський орган по безпеці харчових продуктів (European Food Safety Authority **EFSA**) – представляє незалежну наукову думку з усіх питань, побічно або безпосередньо пов'язаних з безпекою харчових продуктів, включаючи ветеринарію, охорону тваринного світу і захист рослин для допомоги в розробці законодавства та нормативних вимог для забезпечення високого ступеня захисту споживачів в області безпеки продуктів харчування;
- 4) Бюро з гармонізації внутрішнього ринку (товарні знаки і промислові моделі) (Office for Harmonisation in the Internal Market (Trade Marks and Designs) **OHIM**)- здійснює процедури пов'язані з товарними знаками і промисловими моделями Співтовариства.
- 5) Європейське агентство по безпечним та здоровим умовам праці (European Agency for Safety and Health at Work **EU-OSHA**)
- 6) Європейський центр з розвитку професійної підготовки (European Centre for the Development of Vocational Training (**Cedefop**))
- 7) Європейська організація професійної підготовки (European Training Foundation (**ETF**))
- 8) Європейська організація по удосконаленню умов життя (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (**EUROFOND**))

РАДА ЄС

Повноваження:

1. Рада за пропозицією Комісії може дозволити надання допомоги:

- для захисту господарств, що зазнали шкоди,*
- спричиненої структурними або природними умовами;*
- в рамках програм економічного розвитку.*

2. Рада за пропозицією Комісії ухвалює заходи щодо встановлення цін, зборів, допомоги та кількісних обмежень, а також про встановлення й розподіл обсягів можливого вилову риби.

Комітет Європейського парламенту з сільського господарства і сільських територій

Функції:

- 1) Розробка і реалізація САП ЄС;
- 2) Розробка і реалізація заходів розвитку сільських районів, включаючи використання відповідних фінансових інструментів;
- 3) Підготовка концепцій законопроектів у сфері ветеринарного і фітосанітарного контролю;
- 4) Розробка і вживання заходів в області поліпшення якості сільськогосподарської продукції та інші.

3. ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Основні принципи САП

1. Внутрішній (спільний) ринок
2. Преференції фермерам ЄС
3. Фінансова солідарність
4. Принцип стабільного правового регулювання аграрної політики ЄС
5. Принцип недискримінації
6. Принцип пропорційності
7. Принцип субсидіарності
8. Принцип відкритої ринкової економіки з вільною конкуренцією
9. Принцип обережності

Внутрішній (спільний) ринок

Сільськогосподарські товари можуть переміщатися по території ЄС без яких-небудь митних і тарифних обмежень.

Спільний ринок сільськогосподарської продукції припускає єдині для всіх правила конкуренції, єдині ціни, санітарні та ветеринарні вимоги

- Внутрішній ринок охоплює сільське господарство, рибальство та торгівлю сільськогосподарською продукцією
- Сільськогосподарська продукція - це продукція, вирощена на землі, продукти тваринництва та рибальства, а також продукти первинної обробки, безпосередньо пов'язані з цією продукцією

Преференції фермерам ЄС

Переважний розвиток “внутрішнього” виробництва з метою підвищення рівня самозабезпеченості сільськогосподарськими продуктами ЄС

МЕХАНІЗМУ ІНТЕРВЕНЦІЙ
ІМПОРТНИХ СУБСИДІЙ
ЕКСПОРТНИХ СУБСИДІЙ

Фінансова солідарність

Принцип фінансової солідарності виявляється в перерозподілі доходів між державами-членами через загальний бюджет і покликаний забезпечувати політично оптимальні рівні перенесення доходів для держав-членів і країн-кандидатів

Функціонують такі фонди:

- 1) Європейський фонд гарантій (Guarantee Fund **(EGF)**)
- 2) Європейський сільськогосподарський фонд управління(керування) (European Agricultural Guidance **(EAFG)**)
- 3) Європейський соціальний фонд;
- 4) Європейський фонд регіонального розвитку;
- 5) Європейський інвестиційний банк.

Механізми забезпечення “внутрішнього ринку”

Сільськогосподарські податки

Субсидії фермерам

Механізм інтервенції

Компенсаційні виплати

Принцип стабільності правового регулювання аграрної політики ЄС

Законодавство має бути чітким, впорядкованим і передбаченим. Цей принцип забезпечує фермерам та іншим господарюючим суб'єктам можливість бути добре обізнаними із своїми правами та обов'язками і володіти високим ступенем гарантій.

Принцип недискримінації

Спільна організація
сільськогосподарських ринків
забороняє будь-яку дискримінацію
між виробниками і споживачами
всередині Союзу (ст.40 ДЄС).

*Справа Балкан (Case 5/73 Balkan-Import-Export GmbH V
Hauptzollamt Berlin-Packhof (1973) ECR 1091)*

цей принцип

як такий, що
забороняє
дискримінац
ію між
виробникам
и у Союзі
всередині
цієї групи та

покупцями

всередині

Справа Sermicle (*Case 108/83, Luxembourg V*
Parliament (Rec.1984,p.1945))

Рішення: **Дискримінація** –
це **неоднакове** відношення
до учасників ринку
сільськогосподарської
продукції в **однакових**
ситуаціях

Жодна держава не повинна обкладати (прямо або опосередковано) продукцію інших країн – членів будь-якими видами внутрішніх податків, що перевищують ті, якими прямо або опосередковано обкладається **подібна** вітчизняна продукція (ст.90 ДЄС)

Критерії визначення “подібності”:

1. об’єктивні характеристики вітчизняної та імпоротної продукції.

Справа John Walker (Case 243/84. John Walker [1986]. ECR 875

2. Якщо встановлено, що вітчизняні та імпортні продукти мають деякі спільні об’єктивні характеристики, їх подібність може бути визнана виходячи з точки зору споживачів. ***Справа Rewe - Zentrale (Case 45/75. Rewe - Zentrale [1976]. ECR 833)***

Продукти подібні з точки зору споживачів якщо вони розглядаються ними як продукти, які мають певні об’єктивні характеристики і задовольняють певні потреби.

Імпортні продукти не повинні конкурувати з вітчизняними, а національне законодавство не повинно забезпечувати протекціоністський ефект для вітчизняних продуктів (чл. 90 ДЄС)

Справа Commission v. Denmark (Case 106/84. Commission v. Denmark [1986]. ECR 833)

Справа Commission v. UK (Case 106/84. Commission v. UK [1983]. ECR 2265)

Якщо продукти подібні, держава - член має зрівняти податки, якщо вони конкурують між собою, необхідно усунути будь-які протекціоністські заходи, зокрема щодо оподаткування

*Справа Cooperativa Cofruta v.
Amministrazione delle Finanze dello Stato*
(Case 193/79. [1987]. ECR 2085)

Рішення:

Визнано

порушення
Італією ч. 2 ст.
90 ДЄС щодо
встановлення
непрямих
протекціоністс
ьких заходів
відносно
фруктів

Принцип пропорційності

Пропорційність визначає, в якому ступені і в якій формі необхідно проводити певну дію державам-членам.

Концепція заходів, що застосовуються державами членами включає:

- Прийняття відповідних актів
- Здійснення постійної адміністративної практики
- Відповідальність держави за поведінку своїх громадян, яка створює перешкоди для вільного руху товарів

*Справа 118/89 (Case 118/89, Hedeman V Commission
(1990)*

Рішення:

Суд ухвалив, що для перевірки положення акту Співтовариства на предмет відповідності принципу пропорційності необхідно упевнитися, чи відповідає це положення тій меті заради якої воно прийняте та чи є співрозмірним використання фінансових та інших ресурсів для досягнення цієї мети.

Справа Commission v. France (Case C- 265/95,

Commission v. France [1997]. ECR I- 6959)

Рішення: Суд підтвердив, що держави-члени мають виняткову компетенцію щодо підтримання громадського порядку та охорони внутрішньої безпеки.

Суд встановив що Франція порушувала свої зобов'язання, вона ухилялася від здійснення всіх необхідних і пропорційних заходів з метою запобігання дій своїх громадян за перешкоджання вільному руху фруктів і овочів

Принцип обережності

Є спеціальним принципом в системі правового регулювання аграрної політики ЄС.

закріплений
в Протоколі по біобезпеці
до Конвенції про біологічну
Різноманітність від 29.01.2000

**Цей принцип базується на припущенні:
якщо існує наукова невизначеність щодо ризиків
і наслідків, то превентивні забороняючі заходи
вже будуть виправдані.**

Слідуючи принципу обережності,
країна має право робити певні кроки,
що обмежують доступ на ринок
продукції, виробництво і споживання
якої здатне привести до серйозних
наслідків для здоров'я людей і
навколишнього середовища

A close-up photograph of two hands shaking in a firm grip. The hands are positioned in the center of the frame. The background is a deep blue color, adorned with several bright yellow five-pointed stars, reminiscent of the European Union flag. The lighting is soft, highlighting the texture of the skin and the fabric of the dark suit sleeves visible on either side of the hands.

Дякую за увагу!